

Mødet den 13. Maj 1909.

Fraværende: Harald Jensen, Fru Krarup og Simonsen.

1. (J. Nr. 22²—1909). Indenrigsministeriets Samtykke til at Kommunen overdrager 3 **Villaparceller** til Landsudstillingen.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 10¹—1909). Andragende fra **Fru Mathilde Krarup om Fritagelse for Hvervet som Byraads-medlem.**

Formanden meddelte, at der med Andragendet fulgte en af Professor Tage Hansen udstedt Lægeattest, hvorefter det fremgik, at Fruens Helbred var saa svækket, at det bestemt maatte tilraades at fritage hende for Hvervet som Medlem af Byraadet.

Mikael Johansen anbefalede at bevilge Andragendet.

Fritagelsen meddeltes.

3. (J. Nr. 64—09). Valg af Medlemmer til Deltagelse i **Købstadforeningens Møde** i Juni Maaned.

Christensen foreslog Jakob Jensen, Fru Petersen, Olesen og Moustén.

Magnus Nielsen henstillede at vælge Formanden, Mikael Johansen og Rahr, forudsat at Socialdemokraterne vilde nøjes med 3 Repræsentanter.

Christensen mente, at den socialdemokratiske Gruppe i Henhold til Forholdstalsvalgmaaden og Højres Gruppe kunde tilkomme 4 delegerede.

Laursen fandt det naturligt, at Formanden kom med. For at opnaa dette skulde han gerne melde sig i vedkommende Valggruppe.

Jakob Jensen skulde, efter at man havde opnaaet at faa Hr. Laursen til at melde sig i en Valggruppe, intet have imod, at den ene Socialdemokrat blev trukket tilbage.

Til delegerede valgtes: Formanden, Jakob Jensen, Mikael Johansen, Olesen, Fru Petersen og Rahr. De delegerede danner tillige Udvalg til Forberedelse af Købstadforeningens Modtagelse.

4. (J. Nr. 108—1909). Til **Valgbestyrelse** i Aarhus Amts 2. Valgkreds valgtes: Formanden, Jakob Jensen, Jul. Andersen, Mikael Johansen, Moustén, J. C. Petersen, Niels Jensen, Laursen, Marinus Petersen og Jacobsen, og i Aarhus Amts 3. Valgkreds: Magnus Nielsen, Olesen, Rahr, Paulli, Harald Jensen, Christensen og Møller.

5. (J. Nr. 29—1909) Indstilling fra Budgetudvalgets Flertal, Moustén, Marinus Petersen og Simonsen, om at ændre Lønregulativet derhen, at **Kæmneren** opføres i en ny 4. Klasse med Begyndelsesløn 3200 Kr. stigende hvert 3. Aar med 250 Kr. til 4200 Kr. — Fra et Mindretal, Formanden og Rahr, i Budgetudvalget forelaa følgende Indstilling:

»I Anledning af Budgetudvalgets Flertals Indstilling til Byraadet om, at Kæmneren opføres i Lønregulativet i en ny 4 Klasse med Begyndelsesløn 3200 Kr., stigende hvert 3. Aar med 250 Kr. til 4200 Kr., tillader undertegnede Mindretal sig at bemærke følgende:

Mindretallet henleder Opmærksomheden paa, at Kæmneren altid har været Hovedlederen af

Kommunens Kassevæsen. Først senere har Stillingen som Bogholder udviklet sig saaledes, at den har kunnet stilles lige med Kæmnerens. Men selve det pekuniære Ansvar og det med Bestyrelsen af en saa stor Kasse som Kommunens forbundne Arbejde — det sidste Regnskab ballancerede med 3855268,61 Kr. — er dog fremdeles forblevet hos Kæmneren. Man vilde da komme i Modstrid med den hele Ordning af Kommunens Administration, om man vilde sætte Kæmneren to Klasser under Bogholderen og nærmere ved Kassereren under Belysningsvæsenet. Dertil kommer, at foruden selve Kommunekassens Bestyrelse er ogsaa Tilsynet med og den direkte Administration af alle Kommunens Aktiver henlagt til Kæmneren. Saavel af Hensyn til Kæmnerens Ansvar som til Omfanget og Arten af hans Arbejder mener Mindretallet derfor at maatte fraraade, at Lønregulativet ændres som af Flertallet foreslaaet.

Det forholder sig ganske vist saaledes, at Havnen som Vederlag for Udførelsen af Havnens Kassererforretninger har ydet et Bidrag af 800 Kr. aarlig til Kæmnerens Lønning. Men deri ligger ikke noget Bevis for, at Kæmneren, naar han fritages for Havnekassererforretningerne, bør have 800 Kr. mindre i Løn. Derfor er ogsaa Kæmnerens Begyndelsessløn i Lønregulativet ansat til 4000 Kr., saaledes at det kun af de aarlige Budgetter fremgaar, at en Del heraf udredes af Havnen.

Da Kommunalloven af 26. Maj 1868, jfr. navnlig dens § 30, paalægger Borgmesteren et særligt Ansvar for Kommunens Kasse, ligesom han ogsaa ved sin Tiltrædelse af Borgmesterembedet overtager og kvitterer for baade Kassebeholdningen og Kommunens Aktiver, tillader undertegnede Borgmester Drechsel sig særlig at anføre, at

dette Ansvar allerede i sig selv — særlig naar Talen er om en By af Aarhus Størrelse — er meget betydeligt og vanskeligt at fyldestgøre, men at det bliver ganske urimeligt at paalægge Borgmesteren et saadant Ansvar, naar Stillingen som Kæmner trækkes saaledes ned, at det bliver umuligt at faa en tilstrækkelig kvalificeret Mand ansat i denne Stilling, og naar Lønnen kommer til at staa i absolut Misforhold til det med Stillingen forbundne Pengeansvar.

Endelig burde ogsaa det Byraadet ved fornævnte § 30 paalagte Ansvar for Kommunens Kassevæsen tale imod at forringe Kæmnerens Stilling.

Mindretallet maa derfor fraraade den af Flertallet foreslaaede Ændring i Lønregulativet.

Formanden forelagde Indstillingen og anbefalede iøvrigt den foreliggende skriftlige Indstilling fra Udvalgets Mindretal.

Mikael Johansen anbefalede Mindretallets Indstilling.

Mousten mente, at det allerede var vedtaget at sætte Begyndelseslønnen til 3200 Kr.

Formanden gjorde gældende, at Vedtagelsen kun gik ud paa, at Begyndelseslønnen ikke skulde være 4000 Kr.

Jakob Jensen fremhævede, at da Forholdet havde udviklet sig saaledes, at Bogholderen havde det største Arbejde, vilde der intet forkert være i at sætte hans Løn højere end Kæmnerens. Han skulde derfor anbefale Flertallets Indstilling.

Formanden ansaa Resultatet for givet, men havde ønsket ved Mindretallets Indstilling at fralægge sig alt Ansvar for, hvad der kunde flyde af Flertallets Forslag.

Flertallets Indstilling forkastedes.

6. (J. Nr. 112—1909). Den foreliggende Indstilling fra Kirkegaardsbestyrelsen om at udvide **Kapellet paa Nordre Kirkegaard** med 4 smaa Lighuse samt om at bygge det paatænkte Børnekapel noget større end oprindelig tænkt vedtoges.
7. (J. Nr. 107—1909). Den foreliggende Indstilling fra Skoleudvalget om Opslag af **3 ny Lærer- og 3 ny Lærerindeembeder** tiltraadtes.
8. (J. Nr. 101—1909). Andragende fra »**Jydsk Væddeløbsforening**« om Bevilling af en Ærespræmie ved Væddeløbet her den 11. Juli d. A.
Der bevilgedes 150 Kr.
9. (J. Nr. 106—1909). Skrivelse fra Ministeriet for Handel og Søfart, hvori Byraadets Erklæring af-
æskes i Anledning af en Besværing fra en Del næringsdrivende over den vedtagne Ordning med Hensyn til **Salg af udenlandsk Frugt** paa Gaderne.
— Fra Magistraten forelaa følgende Erklæring:
»Gadehandel med udenlandsk Frugt har tidligere upaataalt fundet Sted her i Byen og er først bleven forbudt af den nuværende Politimester som ikke hjemlet i den da gældende Retstilstand, efterat den i hoslagte Skrivelse refererede Klage var indkommen til ham. Da de Personer, hvem denne Handel saaledes fratoges, imidlertid klagede stærkt herover og gjorde gældende, at særlig Handelen med Appelsiner og tyske Kirsebær var en Eksistensbetingelse for dem, samt da der i Bekendtgørelse af 1. Maj 1878 (lille Lovsamling Suppl. p. 340) forelaa et bestemt Præcedens for, at Næringslovens § 42 hjemlede saadan Handel, naar Kommunalbestyrelsen og Politimesteren var enig deri, blev Tilladelsen under særligt Hensyn til, at der faktisk kun var Spørgsmaal om en Fortsættelse af den tidligere Tilstand, ikke om Indførelse af en ny Beføjelse, givet med de i Politimesterens i Sagen

citerede Skrivelse af 27. f. M. anførte Begrænsninger. Da Tilladelsen herefter kun kommer nogle faa Personer tilgode og vil bortfalde af sig selv ved disses Afgang — det drejer sig i det hele taget kun om 5—6 ældre tildels svagelige Personer — maa de i Skrivelsen anførte onde Følger af den paagældende Tilladelse vistnok anses for en Del overdrevne. I ethvert Fald forekommer Byraadets Berettigelse til at give den paagældende Tilladelse os efter den gældende Ret ganske utvivlsom. De i Medfør af den citerede Bek. af $\frac{1}{5}$ 1878 i Kbhv. givne Borgerskaber lyder netop paa »Ringe Handel« med udenlandsk Frugt.«

Magistratens Erklæring tiltraadtes.

10. (J. Nr. 412—1908). Det foreliggende Udkast til Skrivelse til Justitsministeriet om **Opretholdelse af det Møllejer Weis meddelte Tilhold om Indhegning af hans Byggegrund paa Bispetofte** tiltraadtes.
11. (J. Nr. 492 og 594—1908 og 117—1909). Den foreliggende Indstilling fra Forskønnelsesudvalget om Fjernelse af nogle nærmere betegnede **Allétræer** i Nørrebrogade og paa Skovvejen vedtoges.
12. (J. Nr. 113—1909). Indstilling fra Udvalget for Bygninger og Inventar om **Overtagelse af en af Landsudstillingen projekteret Badeanstalt**.

J. C. P e t e r s e n fremhævede, at Byens Badeforhold langt fra var saa gunstige som ønskeligt, idet Anstalterne trods de aarlige Udvidelser var for smaa og særlig i indeværende Sommer vilde vise sig ufyldestgørende. Det vilde derfor være i høj Grad ønskeligt, om Landsudstillingen kunde blive sat i Stand til at bygge en Badeanstalt, ogsaa fordi Kommunens Anstalter ikke var saa pæne, at man kunde byde fremmede at benytte dem. For at Udstillingen kunde opføre en Badeanstalt uden

altfor stor Tab skulde Udvalget derfor indstille, at Byen købte Anstalten efter Udstillingstiden for 60 % af Anskaffelsessummen, forudsat at denne ikke overskred 21000 Kr., og mod at Byraadet fik Ret til at approbere Tegningerne over Anstalten, der skulde opføres saaledes, at den let kunde skilles og samles. 60 % af 21000 Kr. vilde omtrent svare til det Beløb, det ellers kostede at bygge en Badeanstalt, men denne blev langt smukkere udstyret end de almindelige Anstalter, som i en Aarrække ikke behøvede at udvides, hvis Købet gik i Orden. Som sin private Mening fremhævede han, at der maaske kunde tages en Smule Entre for Benyttelse af den ny Anstalt, der ellers let paa Grund af dens smukke Udstyrelse vilde blive overfyldt.

J a k o b J e n s e n ansaa det for heldigere straks at udvide de alt opførte kommunale Badeanstalter end at købe Landsudstillingens, som man jo ingen Nytte kunde vente af i Aar. Han savnede Indstillingen angaaende Driften af den ny Anstalt. Ganske vist hørte han nok Udvalgets Formand slaa paa, at der kunde tages Entre, men denne Mulighed kunde han dog aldeles ikke tænke sig. Hvis Udstillingens Badeanstalt skulde overgaa til Byen, maatte Entreen derfor være gratis. Den ny Anstalt var projekteret baade for Mænd og Kvinder, saa man maatte, hvis den blev købt, altsaa have 2 ny Opsyn, medens man ved at udvide de bestaaende kommunale Anstalter, kunde nøjes med de to alt ansatte Opsyn. Driften vilde altsaa fordyres betydeligt, hvorfor han skulde henstille, hvis Indstillingen blev vedtaget, at man betingede sig Badeanstalten indrettet saaledes, at den let kunde forandres til een stor Afdeling, der jo saa paa Grund af den finere Udsmykning kunde benyttes

udelukkende til Damebade. De to ældre Anstalter kunde saa slaas sammen til en stor Herrebadeanstalt. Ved en saadan Ordning vilde man undgaa at antage ny Opsyn. Forøvrigt saa han ingen Anledning til at give 60 % af Anskaffelsessummen, da man for det Beløb kunde bygge en af de almindelige Badeanstalter og altsaa kun vilde forære Udstillingen Anstalten til Brug i Sommer. Udstillingen burde selv bygge Anstalten og sælge den til Efteraaret i Lighed med de andre af dens Bygninger.

R a h r syntes ikke, det vilde være rigtigt af Kommunen at oprette en Badeanstalt, hvor der skulde tages Entre. I det hele taget sympatiserede han ikke meget med hele Foretagendet. Folk tog næppe paa Udstillingen for at bade, men hvis Udstillingen havde saa stor Tro til Badeanstalten, kunde den jo bygge denne for egen Regning og senere sælge den.

J. C. P e t e r s e n bemærkede, at Entrespørgsmaalet var hans private Tanke, som ikke kom Indstillingen ved. Det gjorde en stor Forskel, om Udstillingen skulde bygge Anstalten som dens andre Bygninger til Salg ved Auktion, eller om den skulde bygges saaledes som nu foreslaaet. I første Tilfælde vilde Anstalten naturligvis blive langt simplere og spinklere bygget. Derfor var det rigtigt af Udstillingen at spørge Byen, som var den eneste Køber, der kunde tænkes, inden den tog fat paa Opførelsen. Det kunde udmærket lade sig gøre at indrette Anstalten som foreslaaet af Hr. Jakob Jensen.

M a r i n u s P e t e r s e n havde absolut ikke tænkt sig at tage Entre for Benyttelse af den ny Badeanstalt. Han var gaaet med til Indstillingen, fordi han mente, at man ved den foreslaaede Ord-

ning vilde hjælpe Udstillingen til at faa en Badeanstalt, der var den værdig, uden derved at forårsage Byen noget Tab. Anstalten kunde nok indrettes saaledes, at den kunde betjenes af eet Opsyn. Den kunde jo saa, som Hr. Jakob Jensen slog paa, overlades til Kvinderne, medens de ældre Anstalter kunde slaas sammen til en stor Anstalt for Mænd.

M i k a e l J o h a n s e n syntes, at Udstillingens Forretningsudvalg allerede havde trukket saa mange og store Veksler paa Byen, at det saa lidt smaa- ligt ud nu at ville have Byen til at betale en Del af en Badeanstalt, som der var mest Rimelighed i, at den forærede Kommunen. Man kunde ikke saaledes rutte med 12000 Kr., fordi Udstillingen forlangte det.

F o r m a n d e n udtalte, at Forslaget aldrig vilde være fremkommet, hvis Byen ejede en blot nogenlunde anstændig Badeanstalt. Mange af Udstillingsgæsterne vilde sikkert gerne bade, men man kunde dog ikke godt henvise dem til de nuværende Anstalter. Han saa intet underligt i, at Udstillingen spurgte, om Byen vilde købe Anstalten, da Byen var den eneste tænkelige Køber, og da Anstaltens Bygning og Indretning beroede en Del derpaa. Byen vilde intet Tab lide, og det vilde dog være af Betydning for den at have en nogenlunde passende Badeanstalt.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 43—1909). Indenrigsministeriets Approbation paa **Reglement for Pensionering af Aarhus Kommunes Embeds- og Bestillingsmænd, deres Enker m. m.**

Til Efterretning.

14. (J. Nr. 407—1908). Besværing fra Aarhus Maler-

laug over Bortgivelsen af **Malerarbejdet ved Pavillonon i »Vennelyst«.**

Jul. Andersen oplyste, at Besværingen gik ud paa, at de bydende ved Licitationen ingen Meddelelse havde faaet om, at deres Tilbud var forkastet, at der havde foreligget lavere Tilbud, end Arbejdet var blevet bortgivet for, og at der ved Bortgivelsen var taget personlige Hensyn. Med Hensyn til det første Punkt maatte det bemærkes, at det ikke var Regel, at de bydende fik Meddelelse om, at deres Tilbud var forkastet, og angaaende det andet Punkt maatte det erindres, at Arkitektens Overslag for de andres Arbejders Vedkommende var omtrent ligelydende med Licitationsbudene, medens det for Malerarbejdets Vedkommende lød paa 1700—1800 Kr. og Budene paa 3200—3300 Kr. Forskønnelsesudvalgets Indstilling til Byraadet om ikke at modtage noget af Budene paa Malerarbejdet var derfor saare rimeligt. Der var altsaa ikke andet at gøre end at arrangere sig underhaanden med den Maler, R. Jensen, der sædvanligvis havde Malerarbejdet i »Vennelyst«. Ved Forhandling med ham blev Entreprisen delvis lavet om, og Arbejdet blev overdraget ham for 2500 Kr. Der var altsaa heller ikke Tale om noget som helst personligt Hensyn.

Mikael Johansen ønskede oplyst, om R. Jensen fik mere for Arbejdet, end det billigste Licitationsbud lød paa.

Jakob Jensen fandt det ikke saa underligt, at Kommunens Malerarbejde blev saa dyrt, da Malernes Tilbud paa offentlige Arbejder langt oversteg, hvad der forlangtes af private. Han oplæste forskellige af Malerlaugets Bestemmelser angaaende Tilbud paa offentlige Arbejder, hvoraf det fremgik, at Tilbudene, inden de forlod Lauget,

blev forhøjet med mindst 10 %, uagtet der for kommunale Arbejder, og kun for dem, blev anvendt den aller skarpeste Prislise. I disse Forhold laa Forklaringen paa de meget høje Tilbud. Hvis det var saaledes for andre Fag, at Byen maatte betale 10 % ud over højeste Prislise, saa var det forstaaeligt, at Kommunens Bygninger blev saa dyre. En Skole til 400000 Kr. vilde saaledes blive forhøjet med en klækkelig Sum, der var Arbejdet ganske uvedkommende. Han havde ønsket nærværende Sag behandlet for aabne Døre, fordi han syntes, at de Haandværkere, der brugte den omtalte Fremgangsmaade, maatte komme til Fornuft, hvis de ikke vilde have, at Byraadet skulde gaa over til at bortakkordere alle Arbejder underhaanden, hvorved der i hvert Fald vilde spares 8 %. Hvis Byraadet gik over til den Fremgangsmaade, vilde der vist hurtigt opstaa den rette Forstaaelse indenfor Fagene.

J. C. P e t e r s e n troede ikke, Billedet var saa sort, som Hr. Jakob Jensen fremhævede det. Der kunde i hvert Fald ikke blive Tale om 10 %, og med offentlige Arbejder var der ment alt, hvad der blev udbudt ved Licitation. Forøvrigt var den af Hr. Jakob Jensen omtalte Vedtægt for Malerlauget en gammel Vedtægt, der aldrig var kommet til Udførelse. Det foreliggende Tilfælde beviste jo, at Forholdet ikke var saa særlig galt, idet Arbejdet efter at være reduceret og omformandret, ikke kunde bringes længere ned end til 2500 Kr. Derved bevistes desuden, at det var Arkitektens Overslag, 1800 Kr., der var paa den gale Side.

J a k o b J e n s e n fastholdt Rigtigheden af de af ham givne Oplysninger og meddelte, at Ved-

tægten, efter hvad der var paatrykt den, var dateret og traadte i Kraft den 7. December 1906.

J u l. A n d e r s e n skulde ikke udtale sig om, hvorvidt Arkitektens Overslag over Malerarbejdet var for lavt, men kun gøre opmærksom paa, at Overslagene for de andre Arbejders Vedkommende passede meget godt med Licitationsbudene. Det havde været nødvendigt af forandre Konditionerne for Malerarbejdet, da vedkommende Mester ellers ikke kunde overtage det uden at komme i Konflikt med sine Kollegaer.

Det vedtoges at svare, at Byraadet ikke fandt Anledning til at foretage videre i Sagen.

